

Dosar nr.

R O M Â N I A
TRIBUNALUL MUREȘ
SECȚIA CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Încheiere
Sedința publică din 06 Februarie 2024
Completul compus din:
PREȘEDINTE:
Grefier:

Pe rol se află judecarea cauzei în contencios administrativ și fiscal formulată de reclamanta _____, cu domiciliul ales la sediul cab.av. _____ din _____, str. _____, nr. _____, jud. _____, în contradictoriu cu pârâta _____, cu sediul în _____, str. _____, nr. _____, jud. _____, având ca obiect refuz acordare drepturi prevăzute de Decretul--Lege nr.118/1990

La apelul nominal făcut în ședința publică se prezintă doamna avocat _____, în calitate de reprezentanta a reclamantei, lipsă fiind reclamanta și reprezentantul legal al pârâtului.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefier care învederează:

Se constată depuse la dosarul cauzei, prin e-mail în data de 06 februarie 2024, de către _____, prin reprezentant, note conținând punctul de vedere cu privire la problema de drept ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Se constată de pus la dosarul cauzei, prin e-mail în data de 05 februarie 2024 de către _____ punctul de vedere cu privire la problema de drept ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Reprezentanta reclamantei solicită a se dispune corectarea numelui reclamantei, inclusiv în ECRIS, din _____ " ÎN _____", acesta din urmă fiind numele corect al reclamantei.

TRIBUNALUL,

Analizând actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

La termenul de judecată din data de 09.01.2023 a fost pusă în discuție, din oficiu admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, cu privire la dezlegarea problemei de drept referitoare modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 5 alin 6 din DL nr. 118/1990 apreciindu-se după deliberare că pentru lămurirea problemei este necesar a se răspunde la următoarele două întrebări:

1. Dacă după intrarea în vigoare a dispozițiilor art.5 alin.6 din Decretul Lege nr.118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în

temeiul acestei norme, are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art.1 alin.1 lit. „e” din D.L.118/1990 și

2. Dacă descendentul unei astfel de persoane are la rândul său dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art.5 alin.7 din același act normativ,

I. Constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art.519 Cod proc civ, motivat de faptul că:

1. De lămurirea problemei de drept enunțate depinde soluționarea pe fond a cauzei. Întrucât obiectul acesteia este reprezentat de anularea deciziei nr. _____ emisă de pârâta _____ prin care s-a respins cererea reclamantei de acordare a drepturilor prevăzute de art. 5 alin. 7 raportat la art. 1 alin 1 lit. „e” din DL nr. 118/1990 și s-a stabilit că aceasta nu se încadrează în prevederile invocate, ca urmare a faptului că reclamanta nu a dovedit persecuția asupra părintelui în mod direct, respectiv nu a depus documente eliberate de autorități competente în materie din care să rezulte strămutarea mamei sale, ci doar faptul că bunicul acesteia a fost strămutat.

2. Problema de drept enunțată este relativ nouă. În lipsa unei definiții a noutății chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în cuprinsul art. 519 Cod proc. civ, rămâne atributul Înaltei Curți de Casație și Justiție să stabilească dacă problema de drept a cărei dezlegare este nouă, însă trebuie avut în vedere că textul legal în discuție a fost adoptat la sfârșitul prin Legea nr. 130 din 15 iulie 2020.

De asemenea, trebuie avut în vedere că scopul legiferării instituției hotărârii prealabile ca mecanism de unificare a practicii a fost acela de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare, iar în cazul particular al soluțiilor pronunțate asupra unor astfel de cereri nu există posibilitatea unei reglări prin mecanismul de verificare a practicii de către instanțele de control judiciar, întrucât hotărârile pronunțate de tribunal în primă instanță sunt definitive.

3. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi 06.02.2024.

II. Expunerea succintă a procesului:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de _____ reclamanta _____ a solicitat anularea Deciziei nr. _____ emisă de pârâta _____ ca nelegală și neîntemeiată și obligarea pârâtei la stabilirea calității de beneficiară a drepturilor prevăzute de art. 5 din Decretul-Lege 118/1990, în calitate de fiică al lui _____, născută la data de _____, în _____, jud. _____, decedată la data de _____, respectiv plata indemnizației legale începând cu luna următoare datei depunerii cererii la _____.

În motivarea cererii reclamanta a arătat că bunicul acesteia, numitul _____, împreună cu familia, au fost strămutați în perioada _____ — _____ familia fiind constituită la momentul respectiv din: soția numitului _____ (bunicul reclamantei) și soția acestuia _____ (bunica reclamantei), mama bunicului numită _____ (străbunica reclamantei), precum și fiica acestora, numita _____ (mama reclamantei).

Reclamanta a arătat că măsura strămutării, respectiv această formă de persecuție politică a vizat toți membrii familiei numitului _____ inclusiv pe numita _____.

(mama reclamantei) născută la data de , care că la momentul strămutării a avut vârsta de nici 4 luni.

Din documentele regăsite în arhiva CNSAS, s-a identificat fișa domiciliară a bunicului reclamantei și a bunicii , însă nu și a mamei reclamantei. Cu toate acestea, nu se poate nega faptul că un minor de 4 luni va însoți părinții oriunde, pentru că din cauza vârstei fragede necesită prezența, și îngrijirea acestora.

Cu privire la al doilea motiv de respingere invocat de pârâta , respectiv acela că reclamanta nu a depus "documente eliberate de autorități competente în materie" din care să rezulte stabilirea strămutării mamei sale, aceasta a precizat că potrivit art. 13 alin. (1) din Decretul-Lege nr. 118/1990 "Dovedirea situațiilor prevăzute la art. 1 se face de către persoanele interesate cu acte oficiale eliberate de organele competente, iar în cazul în care nu este posibil, prin orice mijloc de probă prevăzut de lege.

Astfel, dovedirea persecuției politice a mamei reclamantei, respectiv măsura strămutării, se poate realiza și prin alte mijloace de probă prevăzute de lege, nu doar prin documente eliberate de autorități.

În al treilea rând, reclamanta a precizat faptul că prin Decizia nr. eliberată de s-a admis cererea numitului , născut la data de 20.06.1968, prin care s-a stabilit calitatea acestuia de beneficiar al drepturilor prevăzute de art. 5 alin. (7) din Decretul-Lege nr. 118/1990 cu modificări și completări ulterioare, în calitate de fiul al numitului . În cadrul acestei decizii s-a stabilit, că părintele decedat, Meleg Paul, a fost titular al persecuției prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. e), fiind strămutat într-o altă localitate, în perioada cuprinsă între

Având în vedere aceste aspecte, s-a considerat că sunt îndeplinite toate condițiile pentru ca reclamanta să beneficieze de indemnizația prevăzută de Decretul-Lege nr. 118/1990, în calitate de fiică de defunctei

Prin întâmpinarea depusă la data de 13 octombrie 2024 pârâta

solicitat respingerea cererii formulate de reclamantă.

Analizând înscrisurile depuse la dosar comisia pentru aplicarea prevederilor D.L nr. 118/1990, a constatat că reclamanta este fiica numitei , născută la 12.11.1948, care a fost fiica numiților și

De asemenea, pârâta a mai constatat faptul că (bunicul reclamantei) a avut stabilit domiciliul în , împreună cu mama acestuia numita , născută în , deoarece au posedat 168 ha pământ. Autoritățile din vremea respectivă i-au stabilit domiciliul obligatoriu bunicului reclamantei și străbunicii reclamantei, iar din fișa domiciliară nu rezultă că din familie mai făcea parte și mama reclamantei care nici nu era născută la acea vreme.

Pârâta a mai arătat că de principiu și copiii, indiferent de vârstă, ai persoanelor care au fost strămutate, au avut de suferit aceleași prejudicii de ordin material și moral ca și părintele și care au locuit împreună, iar pentru perioada de referință pot beneficia de drepturile prevăzute de DL nr. 118/1990. Pentru motivul aplicării unitare și echitabile a legii, membrii familiei (copii) trebuie să beneficieze de același tratament juridic ca și persoana principal vizată (părintele) de măsura administrativă prevăzută la art. 1 alin. 1 lit. d din D.L nr. 118/1990, iar situația părintelui servește drept temei al solicitării copilului,

În acest context art. 5 al. 7 sau 6 nu este incident situației reclamantei, reclamanta are calitatea de nepoată și strănepoată a persoanelor vizate de măsura strămutării, ci ar fi fost aplicabil tot mamei sale, dacă ar mai fi fost în viață, în situația în care aceasta s-a născut anterior datei de anul 1949 de începere a perioadei de strămutare.

În acest context, comisia a considerat că reclamanta nu este îndreptățită să fie încadrată la art.5 al. 7 raportat la art. 1 al. 1 litera „d” sau „e” din Decretul-lege nr. 118/1990.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

1. Reclamanta, prin reprezentantul convențional a formulat concluzii în sensul că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 Cod procedură civilă și a precizat că raportat la norma de drept invocată, este utilă și necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea chestiunii de drept arătată.

De asemenea, prin notele scrise depuse la dosarul cauzei (atașate prezentei) reclamanta a arătat că prin modificările legislative aduse de textul în discuție, legiuitorul a urmărit să aducă textul normativ în concordanță cu jurisprudența anterioară a instanțelor naționale, prin care în mod cvasiconstant s-a recunoscut calitatea de persoane persecutate copiilor născuți în perioada de strămutare a părinților, astfel că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 alin 6 din DL nr. 118/1990, persoana născută în timpul perioadei de persecuție a părinților săi poate fi considerată ea însăși persoană persecutată din motive politice.

În ceea ce privește întrebarea dacă descendentul unei astfel de persoane are la rândul său dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art. 5 alin 7 din DL nr. 118/1990, reclamanta susține că răspunsul nu poate fi decât unul afirmativ. Textul analizat face referire la copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin 1 și 2 din D.L nr. 118/1990, fără să facă distincție între copilul persoanei care a fost majoră la momentul persecuției politice sau copilul persoanei care a fost minoră la momentul persecuției politice.

Or, în lipsa unei diferențieri exprese, în virtutea principiului unde legea nu distinge nici interpretul nu trebuie să distingă, nu poate fi făcută distincție între cele două categorii de persoane.

2. Pârâta prin consilier juridic a formulat concluzii (atașate prezentei) în sensul că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 Cod proc civ. pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea chestiunii de drept pusă în discuție.

De asemenea, prin notele scrise depuse la dosarul cauzei pârâta a arătat că după intrarea în vigoare a prevederilor art. Legii 130/2020, comisia constituită în baza DL nr. 118/1990, stabilește dreptul copiilor persoanelor aflate în situația prevăzută la art. 1 alin 1 și 2, exclusiv pe baza art. 5 alin 6 și 7, nu pe baza practicii anterioare.

După cum se știe, măsurile luate împotriva persoanelor trebuie să aibă caracter politic în sensul DL nr. 118/1990, măsură care nu putea fi luată față de un copil minor, ci numai față de o persoană majoră.

În acest context, conform dispozițiilor art.5 al.6 din decret cel îndreptățit, dacă se dovedește persecuția politică în sensul DL 118/1990-R, ar fi tot copilul care a fost minor la data persecuției sau copilul minor născut în perioada persecuției politice, dacă aceasta ar mai fi în viață la data depunerii cererii la agenție, compensația/indemnizația este acordată de legiuitor cu titlu de reparație pentru neajunsurile resimțite în mod direct și personal în urma persecuției politice a părinților săi.

Înainte de apariția Legii nr. 130/2020, stabilirea dreptului copilului persoanei persecutate din motive politice, s-a făcut în considerarea calității acestuia de membru al familiei persoanei principal vizată de persecuțiile prevăzute de art. 1 alin. 1 și 2 din DL nr. 118/1990, deoarece, acesta a avut de suferit aceleași prejudicii de ordin material și moral ca persoana față de care a fost luată în mod direct măsura administrativă a domiciliului obligatoriu și atâta timp cât a locuit împreună cu familia, și nu a avut în mod real și efectiv posibilitatea de exercitare liberă a dreptului de alegere a domiciliului.

Referitor la situația copiilor reglementată de art.5 al. 7 din decret, cel îndreptățit, dacă se dovedește persecuția politică în sensul DL 118/1990-R, ar fi tot copilul persoanei

persecutate din motive politice, dar care s-a născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. 1 și 2.

Nepoții persoanelor persecutate politic în mod direct, nu au dreptul la indemnizația lunară acordată prin decretul-lege, ei sunt copiii copiilor minori sau născuți după încetarea persecuțiilor politice.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată

1. Redarea normelor de drept interne ce urmează a fi supuse dezlegării

Art. 5 alin 6 și 7 din DL nr. 118/1990 „ (6) Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 4 la data depunerii cererii de către copil.

(7) Copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 4 la data depunerii cererii de către copil. ”

2. Redarea oricăror altor norme de drept intern apreciate a fi relevante pentru analiză:

Art. 1 din DL nr. 118/1990 „(1) Constituie vechime în muncă și se ia în considerare la stabilirea pensiei și a celorlalte drepturi ce se acordă, în funcție de vechimea în muncă, timpul cât o persoană, după data de 6 martie 1945, pe motive politice:

a) a executat o pedeapsă privativă de libertate în baza unei hotărâri judecătorești rămasă definitivă sau a fost lipsită de libertate în baza unui mandat de arestare preventivă pentru infracțiuni politice;

b) a fost privată de libertate în locuri de deținere în baza unor măsuri administrative sau pentru cercetări de către organele de represiune;

c) a fost internată în spitale de psihiatrie;

d) a avut stabilit domiciliu obligatoriu;

e) a fost strămutată într-o altă localitate;

f) a participat în acțiuni de împotrivire cu arma în mână și de răsturnare prin forță a regimului comunist până la data de 31 decembrie 1964.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și persoana care:

a) a fost deportată în străinătate după 23 august 1944

b) a fost constituită în prizonier de către partea sovietică după data de 23 august 1944 ori, fiind constituită ca atare, înainte de această dată, a fost reținută în captivitate după încheierea armistițiului, indiferent de locul reținerii. ”

Art. 5 alin 8 din DL nr. 118/1990 : „ (8) Copilul care s-a aflat atât în situațiile prevăzute la alin. (6), cât și în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) beneficiază de indemnizația al cărei quantum este mai mare. ”

3. Prezentarea jurisprudenței în cadrul Tribunalului Mureș

La Tribunalul Mureș au fost identificate hotărâri definitive cu privire la problematica supusă analizei, fiind observată o practică neunitară, ce ar putea să se perpetueze, având în vedere că în acest tip de cauze legea nu prevede o cale de atac și astfel nu există posibilitatea de unificare a practicii judiciare pe baza soluțiilor pronunțate de instanța de control judiciar.

Cu titlu exemplificativ menționăm :

3.1 Sentința civilă nr. _____ pronunțată de Tribunalul Mureș în dosarul nr. _____, prin care într-o speță similară prezentei, instanța a dispus admiterea contestației, anularea deciziei emise de _____ și obligarea părții la emiterea unei decizii prin care să recunoască reclamantului calitatea de beneficiar al drepturilor prevăzute de art. 5 alin. (7) din Decretul-Legea nr. 118/1990.

În mod asemănător prezentei cauze, pârâta a invocat prin întâmpinare, că dispozițiile art. 5 alin. (7) din DL nr. 118/1990, nu ar fi incidente în cazul reclamantului, având în vedere că tatăl acestuia, numitul Szamtarto Ovidiu a fost minor la data stabilirii domiciliului obligatoriu pentru părinții săi, numiții Szamtarto Gavril și Carolina (bunicii reclamantului).

Cu privire la cele de mai sus instanța a reținut în esență următoarele :

„ De asemenea, se mai reține că tatăl reclamantului, decedat la data de 20.03.2022, a fost fiul numiților Szamtarto Gavril și Szamtarto Carolina.

Prin Decizia nr. _____ din _____ a Curții de apel Târgu Mureș în dosar nr. _____ s-a dispus obligarea DMSS Târgu Mureș la emiterea unei hotărâri prin care să se constate că Szamtarto Ovidiu se încadrează în prev. art. 1 lit. „edin DL 118/1991, f. 23-25.

Prin Decizia nr. _____ emisă de _____ s-a stabilit calitatea numitului Szamtarto Ovidiu de beneficiar al DL nr. 118/1990, reținându-se că în perioada _____, acesta, împreună cu familia a fost strămutat în Târgu Mureș stabilindu-se calitatea de beneficiar al prev. art. 1 lit. e DL 118/1991, f. 26.

Relevantă în cauza de față este norma prevăzută la alin. 7 al art. 5 din DL nr. 118/1990, potrivit căreia are dreptul la o indemnizație lunară în cuantum de 50% din indemnizația de care a beneficiat părintele său decedat, copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din actul normativ menționat.

Instanța constată, prin urmare, că reclamantul întrunește condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de indemnizația prevăzută de art. 5 alin. 7 raportat la art. 4 și 1 alin. 1 lit. e) din Decretul - Lege nr. 118/1990.”

3.2 Sentința civilă nr. _____ pronunțată de Tribunalul Mureș în dosarul nr. _____ prin care instanța a respins contestația formulată.

În această cauză, _____ a respins cererea reclamantei, motivat de faptul că nu se poate stabili dreptul conform prevederilor Decretului-Lege nr. 118/1990 deoarece reclamanta nu a depus documente eliberate de autorități competente în materie referitoare la stabilirea domiciliului obligatoriu pentru părintele acesteia în afară de Decizia Nr. _____ din _____

a Direcției pentru Dialog Familie și Solidaritate Socială Mureș.

Instanța a reținut ca argumente decisive pentru respingerea cererii reclamantei următoarele : „ Ori, din actele de stare civilă coroborate cu deciziile administrative prin care s-au acordat indemnizații mamei și bunicii reclamantei în baza DL nr. 118/1990, rezultă că – contrar declarației martorului audiat- mama reclamantei avea vârsta de 6 ani la momentul instituirii domiciliului obligatoriu pentru mama sa, numita _____ așadar nu putea suferi persecuție politică în nume propriu, ci doar ca efect al persecuției politice la care au fost supuși părinții săi.

Mai mult, chiar din memoriul depus de reclamantă la dosar la data de 14.02.2023 rezultă că bunica sa , născută , era fiica lui și (străbunici reclamantei), care au fost declarați chiaburi și au suferit persecuție politică împreună cu toată familia.”

3.3 Sentința civilă nr. pronunțată de Tribunalul Mureș în dosarul nr. prin care instanța a admis în parte contestația formulată și a obligat pârâta să emită decizia de recunoaștere a calității reclamantului de beneficiar al drepturilor prevăzute de art. 5 alin. 7 din Decretul Lege 118/1990, reținând în esență că pentru perioada de represiune în care tatăl reclamantului era minor, legislația actuală reglementează doar drepturi în favoarea tatălui reclamantului, față de calitatea de copil al persoanelor persecutate, iar nu și drepturi în favoarea reclamantului, care are doar calitatea de nepot al acestor persoane..

De asemenea instanța a mai reținut faptul că față de noua reglementare a art. 5 din Decretul Lege 118/1990, dreptul reclamantului nu poate fi stabilit decât prin raportare la perioada în care tatăl acestuia a fost afectat direct și personal de măsura de represiune, iar nu și la perioada în care acesta a fost afectat strict în calitate de copil al persoanelor reprimite. Hotărârea nr. 48/1992, raportat la legislația valabilă la momentul emiterii sale, nu face această distincție, însă, în prezent, instanța trebuie să se raporteze la întreg ansamblul probelor propuse (inclusiv actele ce atestă perioada de majorat a antecesorului), și la actualele reglementări legale.

Se remarcă așadar că la nivelul Tribunalului Mureș se conturează o practică contradictorie, iar problema de drept a fost pusă în discuție la întâlnirea de practică neunitară de la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel Tg. Mureș pentru trimestrele III și IV din 2023 și nu s-a cristalizat o opinie majoritară.

4. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunilor de drept sesizate:

Până la apariția Legii 130/2020, Decretul-lege nr. 118/1990 nu reglementa situația copiilor, cărora dreptul la indemnizație le-a fost recunoscut însă pe cale jurisprudențială, cu efecte obligatorii după apariția Deciziei nr. 9 din 13 octombrie 2014 pronunțată de ÎCCJ în completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Chiar dacă Decizia ICCJ nr. 9 din 13 octombrie 2014, anterior menționată avut ca obiect interpretarea dispozițiilor art. 1 alin 1 lit. „d” din DL nr. 118/-1990, stabilind că „*pot beneficia de drepturile prevăzute de decretul-lege membrii familiei – soțul/soția și copiii – ai persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință, sub rezerva îndeplinirii aceluiași condiții ca și persoana principal vizată de măsura administrativă.*” trebuie avut în vedere că pentru identitate de rațiune, copiii persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu și care au locuit împreună cu aceasta în perioada de referință nu pot avea un alt tratament decât cei care s-au născut și care au locuit cu părinți lor în perioada strămutării.

Pentru includerea în sfera destinatarilor normei și a copiilor față de care s-au luat măsurile de represiune politică, în situația specifică a stabilirii domiciliului obligatoriu, ÎCCJ a avut în vedere că „*de principiu, familia persoanei care a avut stabilit domiciliul obligatoriu a avut de suferit aceleași consecințe nefavorabile și prejudicii de ordin material și moral ca și persoana principal vizată de respectiva măsură administrativă*” și că „*În privința copiilor, în mod rezonabil se poate prezuma că au suferit aceleași consecințe nefavorabile atât copiii născuți în perioada de referință, copiii minori, precum și cei care au devenit majori în*

perioada de referință, în considerarea faptului că aceștia nu aveau în mod real și efectiv posibilitatea de exercitare liberă a dreptului de alegere a domiciliului.”

În baza acestei orientări jurisprudențiale, s-au emis hotărâri prin care s-a recunoscut dreptul la indemnizație în favoarea copiilor în viață la data care s-au luat măsurile de persecuție față de unul sau ambii părinți, precum și copiilor care s-au născut în perioada în care măsurile și-au produs efectele directe.

Această situație a fost legiferată prin modificările din anul 2020, art. 5 alin. 6 din Decretul-lege acoperind cazurile mai sus descrise: *„Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art. 4 la data depunerii cererii de către copil.”*

Alineatul subsecvent are în vedere o situație care nu a fost vizată de hotărârile judecătorești prin care s-a recunoscut calitatea de beneficiar și membrilor de familie ai celor față de care s-au luat măsurile de persecuție politică – cazul copiilor născuți după încetarea măsurilor de represiune politică.

Întrebarea care se pune este dacă după intrarea în vigoare a dispozițiilor art.5 alin.6 din Decretul Lege nr.118/1990, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în temeiul acestei norme, are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art.1 alin.1 lit. „e” din D.L.118/1990 și dacă descendentul unei astfel de persoane are la rândul său dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art.5 alin.7 din același act normativ,

Dificultatea chestiunii constă în a stabili dacă prevederilor art. 5 alin.7 din D.L.118/1990 trebuie interpretate în mod autonom, apreciindu-se că pentru aplicarea acestora nu este necesară interpretarea coroborată cu dispozițiile alin. 6, ci sunt de verificat două condiții independente de ipoteza reglementată de alineatul anterior, constând în stabilirea calității de copil născut după încetarea măsurilor represive, pe de o parte, și recunoașterea calității de beneficiar al indemnizației în persoana părintelui său, pe de altă parte. Pentru o astfel de interpretare pledează faptul că textul nu conține decât cele două condiții arătate, fără alte circumstanțieri care să oblige interpretul la luarea în considerare și a altor aspecte, cum ar fi faptul că părintele solicitantului, deși a dobândit în nume propriu dreptul la indemnizație, nu a fost persoana principal vizată de măsura represivă.

O altă ipoteză este cea a interpretării unitare a celor două alineate nou-introduse, alin. 6 și 7, din care rezultă că textele arătate urmăresc să reglementeze situația copiilor persoanei care a fost victima nominală a măsurilor de persecuție și nu cazul copiilor persoanelor cărora li s-a recunoscut dreptul la indemnizație până la apariția modificărilor legislative (în rândul cărora se pot regăsi copiii persoanei vizate efectiv de măsura represivă). Astfel, alin. 6 privește copiii care, născuți fiind, au resimțit nemijlocit măsurile luate împotriva părinților lor, în perioada de aplicare a acestora, în timp ce alineatul 7 are în vedere copiii din aceeași familie, care s-au născut însă ulterior încetării măsurilor și care, așa cum rezultă din expunerea de motive la Legile nr. 71/2022 și nr. 210/2022 trebuie să beneficieze de reparațiile acordate prin Decretul - Lege nr. 118/1990, întrucât *„au fost victime dovedite ale regimului comunist (...) deoarece, datorită criteriilor aberante stabilite de regimul comunist, au fost considerați ca având „origine nesănătoasă”, suferind multe discriminări și limitări profesionale.”* Atât alin. 6 cât și alin. 7 au în vedere aceiași destinatari ai normei, adică copiii persoanei principal vizate de măsurile represive, a cărei situație servește de fapt temei al solicitării beneficiului actului normative. Diferența între ipoteza celor două texte este realizată doar în funcție de data nașterii copiilor persoanelor care au avut de suferit cu titlu principal măsurile în discuție, iar reglementarea distinctă a celor două ipoteze care au la bază aceeași

situație factuală (părinte persecutat politic) a fost necesară pentru că s-a apreciat că și copiii născuți după încetarea evenimentelor au resimțit consecințele măsurilor, chiar după încetarea acestora, însă nu cu aceeași intensitate, ceea ce se reflectă în indemnizația stabilită de legiuitor (indemnizație lunară în cuantum de 100%, respectiv 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele decedat).

În sensul că interpretarea alin. 7 nu se poate realiza decât cu luarea în considerare a textului precedent, pot fi avute în vedere și considerentele Deciziei nr. 4/2023 a ÎCCJ dată în dezlegarea unor chestiuni de drept, unde s-a reținut că drepturile legiferate abia în anul 2022, recunoscute în cuprinsul alin. (5) - (6) ale art. 5 din Decretul - lege nr. 118/1990 sunt menite să atenueze pe cât posibil lipsurile/suferințele de ordin material și pe cele de ordin moral îndurate de destinatarii normei, în considerarea condiției lor sociale, de copii născuți la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una din situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) ori de copii născuți după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) din același decret-lege. ÎCCJ a reținut că normele în discuție nu își propun recompensarea victimelor fostului regim totalitar comunist, prin urmașii lor, nefiind vorba despre drepturi care decurg din raportul juridic de filiație, ci reglementarea unor atari drepturi „a urmărit să atenueze suferințele proprii de ordin material și moral îndurate prin privațiuni și lipsuri, prin discriminarea, umilințele, nedreptățile, stigmatizarea constantă și de lungă durată îndurate de aceștia în calitatea lor de copii ai titularilor persecuției politice, stări și evenimente care s-au produs la o dată când cei în cauză aparțineau, în calitate de copii, familiei lor firești.”

Deși Decizia a fost pronunțată în contextul interpretării art. 5 alin.6-7 din Decretul-lege nr. 118/1990 din perspectiva efectelor înfierii cu efectele filiației firești, argumentele privind rațiunile avute în vedere de legiuitor și destinatarii normei sunt valabile și în contextul analizat. Așadar, alin. 6-7 nu urmăresc recunoașterea unui drept în virtutea calității de copil al persoanelor față de care s-au luat măsurile de represiune politică, ci s-a apreciat că includerea copiilor în rândul beneficiarilor decretului-lege se justifică față de împrejurarea că efectele negative materiale și/sau morale decurgând din măsurile politice luate s-au produs și asupra copiilor acestora, măsurile reparatorii având ca scop atenuarea suferințelor și privațiunilor încercate de copiii însăși, fie ei născuți în timpul sau după luarea măsurilor.

Problema de interpretare este consecința faptului că la data apariției alin. 6 și 7, noțiunea de persoană care a suferit persecuția politică include și membrii de familie, cărora li s-a recunoscut, în baza jurisprudenței arătate, dreptul la indemnizație în lipsa unor norme în acest sens, în virtutea calității lor de membru de familie.

Un argument în sensul că nu s-au creat drepturi sau titulari noi (în sensul de moștenitori ai victimelor) este și existența dreptului de opțiune, prevăzut de art. 5 alin. 8, între indemnizațiile care au la bază aceleași considerente legislative, adică calitatea de victimă a măsurilor de represiune politică.

Noutatea pe care o aduce din perspectiva destinatarii normei art. 5 alin. 6 și 7 nu este că se creează o categorie nouă de beneficiari în sensul de urmași ai victimei, ci pe lângă reglementarea acelorși drepturi recunoscute jurisprudențial, se lămurește situația copiilor din aceeași familie în care față de unul sau ambii părinți s-au luat măsuri politice, născuți însă după încetarea efectivă a măsurilor.

Într-adevăr o astfel de dezlegare a fost dată prin Decizia nr. 68 din 09 octombrie 2023, în cadrul căreia analizând dispoziții introduse de legiuitor în cadrul art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, care au un conținut similar celor cuprinse în art. 5 alin 6 și 7 din DL nr. 118-/1990, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit faptul că : “ *Prin alin. (2) și (3) ale art. 3¹ din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 sunt vizați copiii celor decedați după încetarea situației de persecuție, copii împărțiți pe categorii, după cum urmează: alin. (2) se referă la copiii deja născuți la data debutului persecuțiilor, precum și la cei născuți în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1*

alin. (1) lit. a)-e) și g) din ordonanța menționată, cărora li s-a stabilit dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat, iar alin. (3) îi vizează pe copiii născuți după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)-e) și g) din aceeași ordonanță, cărora li s-a acordat dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele lor decedat.” , însă este de reținut că în cadrul paragrafului 117 din considerentele aceleși decizii se stabilește faptul că „ interpretarea trebuie restrânsă la cazurile de persecuție din motive etnice prevăzute de art. 1 alin. (1) lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, atât situațiile aflate pe rolul instanțelor de trimitere, cât și practica judecătorească anterioară referindu-se strict la aceste cazuri.”

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE**

Constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

1. Dacă după intrarea în vigoare a dispozițiilor art.5 alin.6 din Decretul Lege nr.118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, recunoașterea unor drepturi proprii copilului minor sau copilului născut în timpul strămutării, în temeiul acestei norme, are drept consecință încetarea practicii anterioare de recunoaștere a dreptului la aceeași indemnizație, în temeiul art.1 alin.1 lit. „e” din D.L.118/1990 și

2. Dacă descendentul unei astfel de persoane are la rândul său dreptul la indemnizația lunară stabilită conform prevederilor art.5 alin.7 din același act normativ,

Dispune înaintarea către Înalta Curte de Casație și Justiție a prezentei încheieri la care se atașează următoarele înscrisuri conforme cu originalul: cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, jurisprudența identificată, punctele de vedere ale părților din dosar cu privire la chestiunea de drept.

Dispune suspendarea judecării până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept, conform prevederilor art. 520 alin. 2 Cod proc civ.

Fără cale de atac.

Pronunțată astăzi 06.02.2024, prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

Președinte,

Grefier,